

Dyekiss Emil

2023. január 30.

Elhunyt Kálmán László. Ez már nem hír, mert másfél éve történt.

Volt egy felemelő Kálmán-émlékest 2022 őszén. Ott nem szólaltam fel, mert nem jutott eszembe konkrét személyes történet, hanem inkább csak olyasmi, ahogy miket tanultam Tőle. De azóta beugrott egy, amit megírtam Kingának és ahogy leveleztünk ennek kapcsán, úgy döntöttem, hogy írok egy megemlékezést, amibe ezt beleteszem. (Valójában illett volna ezt megtennem már korábban is.)

Ahhoz, hogy a személyes élmény érthető legyen, körül kell írnom az akkori élethelyzetemet. Remélem, ez inkább csak megérteti a lényeget és nem elviszi a témát.

Egyetemi tanulmányaimat a BME-n kezdtem, de nem élveztem. Egyre jobban érdekelt a logika. Úgy találtam akkor, hogy abból legtöbbet a filozófia szakon lehet tanulni. Így jött az ELTE. Ruzsa Imre munkái, ahogy természetes nyelvi jelenségeket próbáltak modellezni, egyre inkább a nyelvészet felé vittek engem (meg kell említenem a parciális logika témában Mihálydeák Tamást is). Így találtam meg az Elméleti nyelvészet szakot. Ott hallgattam szemantikát Kiefer Ferencről is, de a formális szemantikáról és annak nem hagyományos irányzatairól gyakorlatilag mindent Kálmántól tanultam. És egyebeket is. Témavezetőm lett dinamikus szemantikából. Később, amikor a doktori iskolát elkezdtem, ott is.

Képességeit és tudását sokan méltatták már.

Első személyes emlékem Róla egy jó hangulatú tanszéki buliról van, ahol gitározott és énekelt.

Emlékszem, amikor először hallottam róla a hírekben, mint "Kálmán László nyelvész": nyelvészesen hekkelte meg a népszavazást 2007-ben. Éppen nyaraltunk és hallgattam a rádiót.

Erős nyomot hagyott bennem, amikor egy nyelvészeti előadást hallgattunk. Az előadó és valaki, aki a közönség soraiból kérdezett, vitába keveredett egymással, de láthatóan elbeszéltek egymás mellett. Kálmán tudott közvetíteni köztük, hogy megértsék egymás gondolatmenetét és érdemi párbeszéd alakuljon ki.

De nem ezek miatt kezdtem bele a megemlékezésbe.

Az egyetemi irányváltásomhoz hozzátartozik egy kicsit bővebb kép is. Keresztény családba születtem. Ez nem csak annyit jelentett, hogy meg voltunk keresztelve, hanem aktív közösségi élet volt körülöttünk, sok hiteles embert is ismertem. 17 éves koromban volt egy fordulat, amikor elvesztettem a hitemet. Ez kb. 5 évig tartott. Közben próbáltam felépíteni a világot magamban, illetve értelmezni és kezdeni valamit az élet nehezebb kérdéseivel, kialakítani a hozzáállásomat ezekhez. Illetve a kereszténység sem hagyott nyugton, mert voltak a környezetemben olyan emberek, akiknek ez egy plusz, örömforrás volt az életükben és szívem szerint visszakattantam volna, de nem tudtam.

Ebben a folyamatban jött a logika iránti érdeklődés.

A sok gondolkodás közepette fogalmazódott meg bennem többek között az a kérdés, hogy mi az, amivel úgymond "le lehetne győzni" a kereszténységet. A válasz pedig az volt, hogy az olyan emberekkel lehetne ezt megtenni, mint amilyen pl. Kálmán volt. Nem azért, mert bármi rosszat mondott volna a kereszténységről. Nem, semmi ilyesmit nem hallottam Tőle, mindig nagyon korrekt volt. Hanem azért, mert egy végtelenül rendes embernek ismertem meg.

Az egyik evangéliumban Jézus azt mondta a tanítványainak: arról ismerjenek meg benneteket, hogy szeretitek egymást (kicsit pongyola idézet Jn 13,35-ből). De ha ezt a magukat kereszténynek valló emberek nem teszik meg, viszont sokkal inkább megteszik mások, akkor gáz van. Kálmánt egy ilyen embernek ismertem meg. Aki korrekt, jóindulatú, kiáll másokért, gyengébbekért, kiszolgáltatottabbakért stb. Örülök, hogy megismerhettem.